

Ociska brezna

Kjer se voda obrne

Dostop: S primorske avtoceste je treba izvoziti pri Kozini, iti naprej po stari cesti proti Petrinjam, vendar je treba kmalu zaviti na desno proti Klanču pri Kozini. S Klanča še dober kilometer do vasi Ocizla oziroma do cerkve sv. Marije Magdalene na koncu vasi, kjer lahko parkirate. Do naravnih znamenitosti pelje od te cerkve slaba cesta v globel, naprej pa vodijo rumene markacije do ociskih brez. Pot okoli njih je za silo nadelana in se imenuje Tigrovska pot – po slovenskih borcih proti italijanskemu fašizmu. Za ogled zadostuje pol-druge ura. Okoli jam naj hodijo le izletniki, ki niso vrtoglavi. Potrebna je dobra obutev. V mokrem utegne biti ponekod nevarno spolzko. Za otroke je izlet kljub temu poučen in vznemirljiv, vendar je treba zelo paziti nanje! Za obisk jame Korošice je nujna dobra baterija. In še ena za rezervo!

Naravne lepote

Zgodovinsko-kulturne znamenitosti

Pot po planoti ociskega Krasa, ki ga je sicer prerezala trasa avtoceste, se plete skozi razrite gmajne, nad senčnimi koriti potokov, ob stoletnih ograjah iz lomljenih kosov sovdanskih plasti. Ograje že visijo na vaške ceste, dobivajo trebuhe ali se trgajo. Kakor da so se kraški pojavi preselili na delo človekovih rok in se tista skrivnostnost, izvotljenost podzemlja seli na površje. No, na »glavnem trgu« vasi Ocizla je razstavljen velikanski kapnik – in pri cerkvi sv. Magdalene za vasjo še eden – izruvan s trase avtoceste.

Rjavkaste barve, ki se v soncu odenejo v zlati oker, so pravšnje napotilo k ociskim naravnim čudežem globoko pod vasjo, v bližini meje z Italijo. Najprej se spuščamo ob častitljivi kamniti ograji, skozi hrastje in brinje do starih lok, čez namočena korita potočkov ali pa ob njih. Gozd nas bo razveseljeval s svojimi grčavimi drevesi, ki nekatera ne bi niti pragozdu delala sramote, tako so razvejana in košata. Rastejo pač iz humusa, obilno naloženega na nepropustna flišna tla. Potočki, ki pritekajo z vzhoda, začenjajo izginjati v brezna.

Tisti potoček, ki priteče izpod vasi, pada 20 metrov globoko v Ocisko jamo, imenovano tudi Korošica, v brezno, ki je podobno kraterju. Vanj je mogoče le z jamarsko opremo. Na dno te jame pa lahko pridemo s strani, skozi bližnji Blažev spodmol in po približno 100 metrov dolgem poševnem rovu, ki zna v mokrih dneh biti zoprno spolzek. Preboj skozenj je vznemirljiv in ne preveč naporen, vendar je ponekod treba hoditi čepe, vseskozi pa varovati glavo in si zlasti svetiti z dobro baterijo.

Potok Korošica pada v Meletovo jamo, kjer se spodvihne in začne teči v nasprotno smer.

Lučaj naprej od tega spodmola je najbolj očarljiva ociska znamenitost, Meletova jama. Vanjo pada potok Korošica, ki priteče iz severne smeri. Najprej se spusti čez tri kamnite police, potem pa se zlije 15 metrov globoko v ponor. Na dnu ponora se spodvihne, obrne in pod samim seboj teče naprej v podzemlje, kjer se zlija v druge ociske vode ali pa se ločuje od njih. Ta fantastični naravni pojav, ki ga od zgoraj sicer lahko samo slutimo, je pravljica o podzemnih vilah vodolaskah. Pa tudi legenda! V Meletovo jamo so Ocizlani nekoč zanesli velik kamen, ki naj bi imel magično moč. Tisti, ki bi vam o tej moči znali še kaj povedati, so žal že zdavnaj pomrli. Stal pa je kamen na hribu Škrklovica (461 m), ki se zdaj dviga onstran avtocestnega predora. Ko je Ocizlo v sivi davnini več let tepla suša in je strela v vasi netila požare, so se vaščani razjezili na kamen in ga odvrgli v Meletovo jamo. A glej, od takrat je potok vsako leto imel več vode. Ko je nekatere Ocizlane zapekla vest, kaj so storili s svojim zavetnim kamnom, ga v jami niso več našli. Ležal pa je na njegovem mestu obglavljeni človeški skelet. (Uf, kaj se lahko dogaja, če se človek igra s črno magijo. Ali če samo govorici o njej.)

Magija narave pa je realna. Korošica ima verjetno najlepši ponorni slap na Slovenskem. Njegove pahljačaste vode se razlivajo po slapičih in se ustavljajo v podzemnih tolmunčkih, dokler po približno 80 metrih ne dosežejo sifonskega jezera. Po neznanih rovih prebijajo Kraški rob in kot bister zdravšček pokukajo na svetlo pri Boljuncu na tržaški strani, ko so že zdavnaj omožene s tem ali onim ociskim vodotokom – ali pa kar z vsemi. Korošica ima nepreštvene ženine. Kličejo se po imenih, ki so jih imeli na izvirih, preden jih ne razkroji kemija iz industrijskih obratov v Žavljah, preden se dokončno ne stopijo v morju, v katerem njihova imena in legende odstopijo svoja mesta bolj nesrečnim zgodbam iz slovenske narave.

Take markacije vodijo k jamam pod vasjo Ocizla.

Lepota in čudež narave v večnem sožitju

